

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta

Päätöspäivämäärä 14.08.2024

Lahden kaupunki, Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta, 14.08.2024

OmaLahti- osallistuvan budjetoinnin asukaskierros vuonna 2025

3370/00.01.02.05/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Osallisuuskoordinaattori Tia Mäkinen, p. 044 769 8695

Päätös

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päättää, että vuoden 2025 osallistuvan budjetoinnin kierros toteutetaan perusteluosan esityksen mukaisesti, ja että suuralueina ovat edelleen keskustan alue, pohjoinen, itäinen, eteläinen/läntinen alue sekä koko kaupunki, ja että keskustan alueeseen liitetään Teivaan satama-alue ja Ankkurin alue. Lautakunta pyytää kaupungin asiantuntijoita huomioimaan alueellinen tasapuolisuus hankkeiden toteutusarviointivaiheessa.

Lisäksi lautakunta päättää, että vuoden 2025 hanketeemoina ovat lasten ja nuorten hyvinvointi, yhteisöllisyys ja kestävyys. Lautakunta merkitsee tiedoksi ehdotuksen, että vuoden 2026 talousarvioon varataan alueellisiin hankkeisiin käytettäväksi määrärahaa 200 000 €, ja että määrärahat jakautuvat koko kaupunkia koskeviin hankkeisiin (20 %) sekä suuralueiden hankkeisiin (20 %/alue). Lautakunta valtuuttaa vastaavat viranhaltijat valmistelemaan äänestyksessä menestyneiden investointihankkeiden (yli

10 000 € hankkeet) talouden ohjausprosessia osana investointiohjelmavalmisteluun kesä-syyskaudella 2025.

Perusteluosa

Kuntalain 5 luku 22 § mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kunnanvaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista esimerkiksi järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun. Osallistuva budjetointi tarkoittaa, että asukkaat ovat tiivisti mukana suunnittelemassa sekä päättämässä taloutta ja resursseja koskevista asioista.

Lahden kaupunginvaltuusto päätti 23.5.2022 § 54, että kaupunkitasoinen osallistuvan budjetoinnin toimintamalli ja vaiheet otetaan säännölliseksi, joka toinen vuosi toteutettavaksi asukasosallisuuden toimintamuodoksi Lahdessa. Toimintamalliin liittyvät päätökset ovat osa hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan toimivaltaa ja määrärahavaraus tehdään lautakunnan talousarvioon. Toimintamallia ja sen jatkoa arvioidaan uudelleen vuonna 2026.

Vuoden 2023 kierroksella asukkaat jättivät 956 ideaa, joista 171 oli kaupunkilaisten äänestettävänä. 29ksää ideaa yhteiskehitettiin verkossa ja työpajassa. Lahtelaisten äänestysaktiivisuus on kasvanut joka kierroksella. Tällä kierroksella äänestäneitä oli 5098 (4,24 %), joista alle 18-vuotiaita oli 866 henkilöä (n. 17 %), Vuonna 2024 toteutuksessa on 41 hanketta. Eniten ääniä sai jäärata Vesijärvelle, jota äänesti 892 henkilöä. Kierroksen jälkeen toteutettiin verkkokysely asukkaille 19.6.–9.7.2023 sekä henkilöstölle 14.6.–6.8.2023. Sekä asukkaat että henkilöstö antoivat toiminnalle yleisarvosanaksi 8.2 (kouluarvosanoin). Kehityskohteeksi nousi viestinnän

näkyvyys ja verkkoalusta. Lisätietoja toteutettavista hankkeista löytyy verkkosivulta www.lahti.fi/osbu.

Edellisten kierrosten arviointien ja asiantuntijoiden haastattelujen perusteella kierroksen aloitusta aikaistetaan, hanketeemoja rajataan ja kohdennetaan, keskustan suuraluetta tarkennetaan sekä sisäistä prosessia pyritään parantamaan. Lisäksi sähköinen alusta vaihtuu. Teemojen valinnassa on kuultu kaupunkiympäristön asiantuntijoita ja sivistyksen palvelualueen johtoryhmää.

Muutosta keskustan alueeseen esitetään siten, että suuralueeseen liitetään Teivaan satama-alue ja Ankkurin alue, joka rajautuu Niemenkatuun, Lahdenkatu/Saimaankatuun ja pohjoispuolella Ruoriniemenkatuun. Muutosesitys kartta-alueeseen on liitteenä 1. Perusteluina ovat molempien alueiden ja ydinkeskustan kulkuyhteys sekä luontainen palveluiden ja toiminnan tuottaminen osana keskustan toimintaa. Muutosta on myös toivottu kyselyiden perusteella.

Osbun ohjausryhmä on käsitellyt osaltaan aikataulun, prosessin, teemat, suuralueet sekä operatiiviseen työhön liittyvät muutokset kokouksessaan 17.5.2024. Ohjausryhmä toivoo hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan päätöstä asiasta jo elokuussa vuoden 2025 kierroksen viestinnän, valmistelun ja prosessien käynnistämiseksi syksyllä 2024.

Osallisuus ja hyvinvointipalveluiden vuoden 2025 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin kirjataan osallistuvan budjetoinnin ideoi, kehittä, äänestä -vaiheiden läpivienti. Vaiheet toteutetaan seuraavasti:

- asukasideointi 13.1.–9.2.2025
- yhteiskehittäminen 7.4.–23.4.2025
- asukasäänestys 12.5.–8.6.2025

- päätös vuonna 2026 toteutettavista ja rahoitettavista hankkeista hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnassa elokuussa 2025

Osallistuvan budjetoinnin toteuttamisen ja koordinoinnin tueksi nimetään kaupunkiorganisaatiosta palvelualueille osbukoutsit, yksiköihin osbuvastaavat sekä asukkaista vapaaehtoiset osbukummit, joita haetaan avoimella haulla syksyllä. Osbukoutsit tukevat oman palvelualueensa yksiköitä ideoiden käsittelyssä, arvioinnissa ja kirjaamisessa sekä osbuvastaavat varmistavat oman yksikkönsä prosessin sujuvuuden ja viestinnän.

Vuoden 2025 talousarvioon varataan määrärahat operatiiviseen työhön ja viestintään. Hankkeiden toteuttamiseen esitetään varattavaksi 200 000 € vuodelle 2026.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote/toimeksi: koordinointitiimi Tia Mäkinen, Sanna Virta, Pia Haverinen, Maikki Suhonen, talouspalvelut Tiina Mörsky, Miia Karetjoki, Minna Vilén
Ote/tiedoksi: OSBUn ohjausryhmä (Heikki Turunen), kaupungin johtoryhmä, palvelu- ja vastualueiden johtoryhmät, kaupungin viestintä